

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА - ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ (први и други разред)

Основне карактеристике програма

1. Програмска концепција физичког васпитања у основној школи заснива се на јединству наставних, ванчасовних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља физичког васпитања.

2. Програм физичког васпитања претпоставља да се кроз развијање физичких способности и стицање мноштва разноврсних знања и умења, ученици оспособљавају за задовољавање индивидуалних потреба и склоности, у крајњем, за коришћење физичког вежбања у свакодневном животу. Из тих разлога, у програму су прецизирани оперативни задаци с обзиром на пол и узраст ученика, а програм се остварује кроз следеће етапе: утврђивање стања; одређивање радних задатака за појединце и групе ученика; утврђивање средстава и метода за остваривање радних задатака; остваривање васпитних задатака; праћење и вредновање ефеката рада; оцењивање.

3. Програмски задаци остварују се, осим на редовним часовима, и кроз ванчасовне и ваншколске организационе облике рада, као што су излет, крос, логоровање, зимовање, курсни облици, слободне активности, такмичења, корективно-педагошки рад, дани спорта, приредбе и јавни наступи.

4. Да би физичко васпитање било примерено индивидуалним разликама ученика, који се узимају као критериј у диференцираном приступу, наставник ће сваког ученика усмеравати на оне програмске садржаје у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада који одговарају његовим индивидуалним интересовањима и могућностима.

5. Програм полази од чињенице да се циљ физичког васпитања не може остварити без активног и свесног учешћа ученика у наставним и другим облицима рада, те се предвиђа стицање одређених теоријских знања, која омогућавају ученику да схвати законитости процеса на којима се заснива физичко вежбање. Теоријско образовање треба да буде усклађено са нивоом интелектуалне зрелости и знањима које су ученици стекли у другим наставним предметима. За обраду појединих тема не предвиђају се посебни часови, већ се користе разне могућности да се у току вежбања ученицима пружају потребне информације у вези са конкретним задатком.

6. Ученицима, који услед ослабљеног здравља, смањених физичких или функционалних способности, лошег држања тела и телесних деформитета не могу да прате обавезни програм, обезбеђен је корективно-педагошки рад, који се реализује у сарадњи са одговарајућом здравственом установом.

7. Програмски садржаји односе се на оне вежбе и моторичке активности које чине основ за стицање трајних навика за вежбање и за које школа има највише услова да их реализује (природни облици кретања, вежбе обликовања, атлетика, вежбе на тлу и

справама, ритмичка гимнастика, игре). Како су за остваривање постављеног циља погодне и оне моторне активности које нису обухваћене обавезним програмом, предвиђају се курсни облици наставе. То су скијање, пливање, клизање, веслање, као и оне активности за које је заинтересована средина у којој школа живи и ради.

8. Ради остваривања постављених програмских задатака, одређеним законским регулативима, прецизира се обавеза школе да обезбеди све просторне и материјалне услове рада за успешно остваривање врло сложених друштвених интересу школском физичком васпитању.

Организација образовно-васпитног рада

Процес физичког васпитања усмерен је на:

- развијање физичких способности,
- усвајање моторичких знања, умења и навика,
- теоријско образовање.

Ове компоненте чине јединствен и веома сложен процес физичког васпитања, а у пракси сви ти задаци прожимају се и повезују са ситуацијама које настају у току рада.

1. У циљу *развијања физичких способности* - снаге, брзине, издржљивости, прецизности, гибљивости и покретљивости, на свим часовима, ванчасовним и ваншколским облицима рада, спроводи се низ поступака (метода) и облика рада путем којих се постижу оптималне вредности ових способности, као основ за успешно стицање моторичких знања, умења, навика и формирања правилног држања тела.

Програм за развијање физичких способности сачињава наставник. Овај програм се изводи у припремном делу часа, као вежбе обликовања, фронтално, са свим ученицима истовремено, које утичу на општу физиолошку и емоционалну припрему за вежбање и, пре свега, на својство покретљивости, као једне од функционалних својстава апарата за кретање. У току рада, наставник треба да постепено усмерава ученике на самостално извођење ових вежби као научених, како би његова пажња била усмерена на исправљање грешака у извођењу тих задатака и како би их успешније припремао да вежбање користе и у слободно време. Такође, у овом делу часа могу се користити и вежбе, које као делови биомеханичке структуре главног задатка, служе за обуку и увежбавање конкретног програмског задатка. Ученицима, који из здравствених разлога имају специфичне вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање у овом дела часа. Затим, у вишим разредима програм треба да буде у функцији развијања, пре свега, снаге, брзине и издржљивости и у том циљу примењују се одговарајуће методе. Као најпогодније методе за школско физичко васпитање, прилагођене из спортског тренинга, јесу за трчања (оптерећење у субмаксималном интензитету) *метод трајног рада*; за техничке дисциплине из атлетике и спортску гимнастику *метод интервално интензивног и екстензивног рада*; за спортске игре комбинација претходно наведених. Рад се

организује фронтално ("кружни рад" са великим - дугим - кругом) или групно уз главни задатак ("кружни рад" као "кратки круг") са индивидуалним дозирањем. При изради програма, који садржи до 10 вежби, треба водити рачуна да у редоследу вежби не буду непосредно једна за другом две истородне вежбе, односно вежбе које ангажују исте мишићне групе. За сваког ученика наставник испуњава *радни картон* који садржи следеће елементе: име и презиме ученика, школска година (од петог до осмог разреда) и табелу са вежбама, нацртаним као скице у десет правоугаоника по вертикали. Поред сваке вежбе налази се рубрика за максималну вредност измерену за 30-секундно извођење конкретне вежбе (MV), а затим се, на основу добијене MV одреди половина те вредности (50%) и упише као дозирање за прву недељу и изводи се у једној серији, у другој недељи у две серије и у трећој недељи у три серије. Пауза између сваког радног места је до 30 секунди ако се примењује *метод екстензивног и интензивног интервалног рада*. Уколико се вежбе у "кружном раду" изводе у једној серији са 50% MV, онда се оне могу применити у уводном делу часа. Са две серије вежбе се изводе, углавном, фронтално ако се и главни задатак изводи фронтално, као што су трчања и вежбе на тлу, а са три серије изводи се групно, паралелно са главним задатком. Када се рад у главном делу часа организује у групама са различитим задацима (нпр, код вежби на справама, или атлетици у техничким дисциплинама), онда се поједине вежбе их програма (највише три вежбе) ситуирају уз главну вежбу и то тако да оне буду у функцији развијања оне способности која је релевантна за извођење главног задатка. На тај начин је свако радно место, по садржају, конзистентно у односу на постављени задатак. Након три недеље, поново се мери MV и одреди 50% те вредности, плус једно извођење у првој недељи, два у другој и три у трећој недељи. Уколико се примењује *метода трајног рада*, ученици се крећу са једног на друго место без паузе и изводе вежбе са радне листе у умереном темпу у трајању од 5 минута у првој недељи до 15 минута у трећој недељи. *Радни картони* су обавезан дидактички материјал којег користи наставник. Наставник може да користи и друге методе које су познате у теорији и пракси.

2. *Програмски садржаји* дати су по разредима, а где је то потребно, одвојено и према полу. Акценат се ставља на оне моторичке активности којима се најуспешније може супротставити последицама свакодневне хипокинезије и на оне који су у нашој средини најразвијенији и за које има интересовања у појединим срединама.

2. 1. У I и II разреду, програмски садржаји се односе на кретања локомоторног карактера (ходања, трчања, скакања, пењања, пузања и вишења), затим манипулативног карактера (хватања, ношења и додавања предмета и реквизита) и динамичку и статичку равнотежу. *Већина ових садржаја, као природни облици кретања, чине основ за изведена, по биомеханичкој структури конвенционалног карактера и, приликом њихове реализације, мора се водити рачуна о избору специфичних методских поступака обучавања, како би се ученици, усвајањем ових основних кретања, припремили за савладавање сложенијих програмских задатака.*

Програмски садржаји за прва два разреда дати су детаљно, тако да представљају и програмски максимум и реализују се у основном делу часа.

За децу у прва два разреда програмски задаци за ово подручје су такве природе да могу да се реализују у свим школама и не захтевају посебне услове. Претежно, могу да се реализују у сали за физичко вежбање, на ливади, у школском дворишту, на отвореном

спортском полигону, а у најгорем случају и у школском ходнику, или учионици. У ова два разреда пливање изводи предметни наставник или инструктор.

Предметна настава организује се у трећем и четвртном разреду. Уколико није могуће да се настава физичког васпитања у ова два разреда изводи као предметна, обезбеђује се *стручно-инструктиван рад* за циклус из вежби на тлу и справама и пливања.

У старијем разреду у програму су дати само кључни програмски садржаји, али не и већи избор вежби помоћу којих оне треба да се остваре. То је учињено ради тога да би наставник физичког васпитања, могао слободно и креативно да изналази ефикасна решења и бира вежбе помоћу којих ће ток физичког вежбања да прилагођава специфичностима ученичких могућности (диференцирани приступ), просторним и материјалним условима рада.

Спортска активност организује се од I до VIII разреда са једним часом недељно. Ученици се опредељују на почетку школске године за једну спортску грану, према обавезном програму који се реализује током школске године.

Програмом се предвиђа најмање један *курс за обуку пливања* од првог до четвртог разреда, један *курс скијања* у шестом разреду и активности која је од интереса за средину којој школа живи и ради (стони тенис, веслање, борилачки спортови).

Програм курсних облика сматра се интегралним делом обавезног наставног програма и, с обзиром на то да се за његову реализацију траже специфични материјални услови, то ће се ова настава организовати на посебан начин: на часовима у распореду редовне наставе (стони тенис, борилачки спортови...) у другим објектима у супротној смени од редовне наставе (пливање) и на другим објектима, а у за то планиране дане (скијање).

2. 2. Од организационих облика рада који треба да допринесу усвајању оних умења и навика који су од значаја за свакодневни живот, програм се реализује у ванчасовној и ваншколској организацији рада и предвиђа:

- упућивање ученика на самостално вежбање;
- корективно-педагошки рад;
- излети;
- кросеви;
- логоровање и зимовање;
- такмичења;
- дани спорта;
- слободне активности.

Разредни учитељ и наставник треба да упућују ученике да у слободно време *самостално вежбају*, јер се садржаји у највећој мери савладавају само на часу физичког васпитања. Због тога би се ова упутства првенствено односила на оне ученике чије физичке и моторичке способности не задовољавају, али и на остале, како би стекли трајну навику за вежбање. У том смислу током часова физичког васпитања разредни учитељ и наставник треба да ученицима прикаже и објасни вежбе, које за одређено време они треба код својих кућа, самостално, или уз помоћ других, да савладају. После извесног периода, разредни учитељ или наставник, на редовним часовима контролисаће шта је ученик од постављених задатака остварио.

Корективно-педагошки рад организује се са ученицима смањених физичких способности, ослабљеног здравља, са телесним деформитетима и лошим држањем тела и то:

- са ученицима смањених физичких способности ради се на савладавању програмских садржаја, које ученици нису успели да савладају на редовној настави, као и на развијању физичких способности, углавном, снаге, брзине и издржљивости;
- са ученицима ослабљеног здравља рад се организује у сарадњи са лекаром-специјалистом, који одређује врсту вежбе и степен оптерећења;
- са ученицима који имају лоше држање тела, или деформитете, рад спроводи наставник у сарадњи са лекаром или физијатром који утврђује врсту и степен деформитета и, с тим у вези, вежбе које треба применити. Тежи случајеви телесних деформитета третирају се у специјализованим здравственим установама.

Сви ученици, који се упућују и на корективно-педагошки рад, уз ограничења, вежбају на редовним часовима и најмање једном недељно на часовима корективно-педагошког рада. Програм сачињавају наставник и лекар специјалиста, и он треба да је примерен здравственом стању ученика. На тај начин, практично нема ученика који су ослобођени наставе физичког васпитања, већ се њихово вежбање прилагођава индивидуалним могућностима.

Излети се могу организовати по одељењима, или са више одељења, а њихове оперативне задатке, као и локацију, утврђују заједно стручни активи наставника физичког васпитања, уз сарадњу са свим другим активима који кроз излет треба да реализују своје задатке. Излети се организују у радне дане, или суботом, као полудневни.

Кросеви се одржавају два пута годишње за све ученике. Организација овог задатка због великог броја учесника, осим што припада наставнику физичког васпитања, задатак је и свих наставника школе. Одржавање кросева претпоставља благовремене и добре припреме ученика. Крос се одржава у оквиру радних дана, планираних за ову активност. Актив наставника утврђује место одржавања и дужину стазе, као и целокупну организацију.

Такмичења ученика чине интегралну компонентну процеса физичког васпитања на којима ученик проверава резултат свога рада. Школа је обавезна да створи материјалне, организационе и друге услове како би школска такмичења била доступна свим ученицима. Актив наставника на почетку школске године сачињава план такмичења (пропозиције, време...), која се организују после редовне наставе, радном суботом или на

Дан спорта. Обавезна су међудодељењска, или међуразредна такмичења из *атлетике, вежби на тлу и справама и једне тимске игре*. Ученици учествују и на оним такмичењима која су у систему републичких такмичења за школску популацију.

Логоровање и зимовање организује се у трајању од најмање седам дана. У оквиру ових облика рада организују се оне активности које се не могу остварити за време редовних часова (обука пливања, веслања, кајакарења, вежбе оријентације у природи, скијање, клизање), а које доприносе активном одмору и јачању здравља и навикавању на колективни живот. Актив наставника сачињава конкретан план и програм активности, који се спроводи на зимовању и логоровању. Сваки ученик за време основне школе треба да по једном борави на логоровању и по једном на зимовању.

Дани спорта, два у току школске године, планирају се годишњим програмом рада школе у оквиру обавезних радних дана и могу се користити за крос, финална школска такмичења, пријатељске спортске сусрете и школске приредбе и наступи са програмом из физичког васпитања (јавни час).

Слободне активности организују се најмање једном недељно према плану рада којег сачињава наставник физичког васпитања. На почетку школске године, ученици се опредељују за једну од активности за које школа има услова да их организује. Уколико у школи наставу физичког васпитања изводи само један наставник, он може да у току школске године организује часове слободних активности за више спортских грана, тако што ће за одређени временски период планирати и одређену спортску грану (нпр. у јесењем, за атлетику, у зимском, за кошарку итд.). На тај начин задовољила би се интересовања ученика за различите спортске активности.

Захтев да се циљ физичког васпитања остварује и преко оних организационих облика рада који се остварују у ванчасовно и ваншколско време, подразумева и прилагођавање целокупне организације и режима рада школе, те ће се у конципирању годишњег програма рада васпитно-образовно деловање проширити и на ове организационе облике рада и за њихову реализацију обезбедити потребан број дана и неопходни материјални услови за рад. На тај начин, читав процес физичког васпитања у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада биће јединствен и под контролном улогом школе, као најодговорнијег и најстручнијег друштвено-васпитног фактора, како би се сачувала основна програмска концепција наставе физичког васпитања.

3. *Теоријско образовање* подразумева стицање одређених знања путем којих ће ученици упознати суштину вежбаоног процеса и законитости развоја младог организма, као и стицање хигијенских навика, како би схватили крајњи циљ који физичким васпитањем треба да се оствари. Садржаји се реализују на редовним часовима, на ванчасовним и ваншколским активностима, уз практичан рад и за то се не предвиђају посебни часови. Наставник одређује теме сходно узрасном и образовном нивоу ученика.

Часови физичког васпитања - организација и основни дидактичко-методички елементи

Основне карактеристике часова физичког васпитања треба да буду: јасноћа наставног садржаја; оптимално коришћење расположивог простора, справа и реквизита; избор рационалних облика и метода рада; избор вежби оптималне образовне вредности; функционална повезаност свих делова часа - унутар једног и више узастопних часова једне наставне теме; пуна ведрина и активност ученика током часа - моторичка и мисаона; визуализација помоћу савремених техничких средстава.

У I и II разреду часови се морају добро организовати, како у погледу јасних и прецизних облика и метода рада, тако и у погледу стварања радне и ведре атмосфере. У дидактичкој четвороделној подели треба да преовладају игре, али и садржаји који захтевају прецизност извођења, а којима претходе тачна упутства учитеља. Затим, учитељ треба да прати ток рада и указује на грешке, како би садржаји, претежно природног карактера, дали добру основу за усвајање садржаја са конвенционално сложенијом биомеханичком структуром, који се планирају за наредне разреде. Од метода преовладава метод живе речи, практични прикази задатка од стране учитеља или ученика старијих разреда, као и прикази пригодних садржаја путем слика, скица и видео-технике. На крају часа, учитељ пригодним речима треба да да оцену рада током протеклог часа и ученике упозна са наредним садржајем. Никако не треба да се догоди ситуација да деци није јасно које садржаје су увежбавали и у којој мери су их савладали. У том циљу ће и педагошке мере, као што су похвале и истицање добрих примера извођења, утицати на ефикаснију сазнајну функцију и мотивисаност за усвајање одређених знања и стицање навика, пошто деца у овом узрасту имају велике потребе за такмичењем, што само треба позитивно усмерити.

Приликом избора облика рада, наставник треба да узме у обзир просторне услове рада, број ученика на часу, количину справа и реквизита, динамику обучавања и увежбавања наставног задатка, што значи да предност има онај облик рада (фронтални, групни, индивидуални) који се правовремено примењује. *Фронтални рад* се обично примењује у почетној фази обучавања и када је обезбеђен довољан простор и количина реквизита у односу на број ученика (трчања, вежбе на тлу, елементи тимских игара); *групни рад* са различитим задацима примењује се у фази увежбавања и то тако да су групе сталне за једну тематску област, састављене према индивидуалним способностима ученика (хомогенизиране), а које и чине основ у диференцираном приступу избору садржаја, у односу на те индивидуалне способности, радна места у групном раду, осим главног задатка, треба да садрже и помоћне справе за увежбавање делова биомеханичке структуре главне вежбе (предвежбе), као и оне вежбе које се односе на развијање оне способности која је релевантна за извођење главне вежбе (највише три вежбе из радног картона). На тај начин радно место је по садржају конзистентно у односу на главни задатак, што је у складу са принципима интензивно организоване наставе. *Индивидуалан рад* се, углавном, примењује за ученике мањих способности, као и за ученике натпросечних способности.

Приликом избора методских поступака обучавања и увежбавање моторичких задатака, наставник треба да одабере вежбе такве образовне вредности које ће за расположив број часова обезбедити оптимално усвајање тог задатка.

Демонстрација задатка мора да буде јасна и прецизна што подразумева коришћење савремених техничких могућности (контурограми и видео-техника), како би наставник ефикасније упућивао ученике на законитости које владају кретањем, чиме се, током вежбања, остварује њихова моторна и мисаона активност.

Планирање образовно-васпитног рада

Настава физичког васпитања организује се са по 3 часа недељно. Наставник треба да изради:

- *општи глобални план рада*, који садржи све организационе облике рада у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада са оперативним елементима за конкретну школу.

- *општи глобални план по разредима*, који садржи организационе облике рада који су предвиђени за конкретан разред и њихову дистрибуцију по циклусима. Затим, овај план рада садржи дистрибуцију наставног садржаја и број часова по циклусима и служи као основа за израду оперативног плана рада по циклусима.

- *план рада по циклусима* садржи образовно-васпитне задатке, све организационе облике рада који се реализују у конкретном циклусу, распоред наставног садржаја са временском артикулацијом (месец, број часова и редни број часова) и методске напомене.

Наставно градиво подељено је у три циклуса или четири уколико се за тај разред предвиђа курсни облик. То су:

- један циклус за атлетику

- један циклус за вежбе на тлу и справама

- један циклус за тимску игру

- један циклус за курсни облик (уколико је планиран за одређени разред у часовној организацији рада).

Број часова по циклусима различити су по разредима.

Уколико се организује курсни облик за активност у часовној организацији рада, онда се планира четврти циклус, тако што се по четири часа одузима од прва три циклуса. Наставно градиво по циклусима може да се остварује у континуитету за један временски период (нпр. атлетика у јесењем, вежбе на тлу и справама у зимском и тимска игра у пролећном), или у два периода (нпр. трчања и скокови из атлетике у јесењем, а бацања у пролећном периоду).

Праћење и вредновање рада ученика

Праћење напретка ученика обавља се сукцесивно у току целе школске године, на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине:

1. Стање моторичких способности;
2. Стање здравља и хигијенских навика;
3. Достигнути ниво савладаности моторних знања, умења и навика;
4. Однос према раду.

1. Праћење и вредновање моторичких способности у прва два разреда врши се на основу савладаности програмског садржаја којим се подстиче развој оних физичких способности за које је овај узраст критичан период због њихове трансформације под утицајем физичких активности - координација, гипкост, равнотежа и експлозивна снага.

2. Стање здравља и хигијенских навика, прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене.

3. Степен савладаности моторних знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, који је утврђен на крају навођења програмских садржаја.

4. Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, такмичењима и ваншколским активностима.

У првом разреду оцењивање се врши описно, а у другом бројчано, на основу остваривања циљева оперативних задатака.

Описни квалификативни распоређују се у три нивоа, којим се одређује степен укупног психофизичког статуса ученика. То су:

Први ниво

1. Ученик има висок степен развијености моторичких способности на основу оцене:

а) координације - манипулативне, осећај понашања тела у простору, у цикличним кретањима и у повезивању једноставних покрета у целину - ако је савладао да правилно изводи комплекс од осам вежби обликовања без реквизита, четири на рипстолу и две са палицом у првом разреду и по једну до две више у другом разреду; ако лако и брже од већине ученика у одељењу савладава вежбу на тлу; лако и у једнаком ритму савладава трчање преко поређаних препрека у првом разреду и преко "канала" у другом разреду; без прекида, неколико пута понови вођење лопте у месту са додавањем једном или обема рукама, у првом разреду и у кретању у другом разреду;

б) *гипкости* - раменог појаса, кичме и зглоба кука и ногу - ако покрете трупа, руку и ногу изводи меко уз оптималну пруживост и амплитуда (заклони, водоравни и дубоки претклон, висока заножења, предножења и одножења...);

в) *равнотеже* - ако на суженим површинама (линијама, шведској клупи, ниској греди или ставовима на једној нози) покрете изводе без поремећаја тежишта тела;

г) *експлозивне снаге* - ако поскоке, скокове и прескакања изводи са оптималним опружањем у свим зглобовима ногу и при том постиже већу висину лета.

2. *Ученик има правилан раст, не показује видљиве знаке умора приликом вежбања, нема телесне деформитете, има уредну опрему за вежбање и добро усвојене хигијенске навике* - ако је телесни развој у складу са узрастом, ако је држање тела правилно и кичме без деформитета и нормално развијен свод стопала у односу на прототипе приказане на постерима и педоскопу и ако је уредног општег изгледа.

3. *Ученик превазилази постављене минималне образовне захтеве* - ако је према програмским садржајима успешно савладао и друга кретања свих ових захтева, а која су предвиђена Планом и програмом за први и други разреда, или је савладао и друге садржаје из програма у слободним активностима, која нису предвиђена за редовне часове физичког васпитања.

5. *Ученик има позитиван активан однос према раду* - ако је редован и активан на часовима и ако се ангажује у слободним активностима и такмичењима.

Други ниво

1. Ученик има задовољавајући степен развијености физичких способности - ако од наведених критерија значајно не одступа.

2. Ученик има мање недостатке у расту, или функционалним способностима или у правилном положају кичменог ступа, или у уредној опреми за вежбање и осталим хигијенским навикама.

3. Ученик је савладао све минималне образовне задатке, уз потешкоће код извођења (навести садржај).

4. Ученик има позитиван однос према раду - ако је редован и активан на свим, или на већини часова.

Трећи ниво

1. Ученик делимично или потпуно, не задовољава ниво развијености физичких способности - ако показује значајна одступања од наведених критерија.

2. Ученик има веће недостатке или у расту, или у функционалним способностима, или у правилном положају кичменог стуба, или у радној опреми за вежбање и осталим хигијенским навикама.

3. Ученик није савладао већину садржаја предвиђених минималним програмском захтевима - има потешкоћа приликом савладавања (навести којих).

4. Ученик није заинтересован за вежбање, изостаје и не показује напредак - ако су ове карактеристике изражене.

Вредновање и оцењивање постигнутих резултата и достигнућа ученика врши се током целе године, у току и након савладавања планираног програмског садржаја, а према наведеним елементима за четари тематске целине. Наставник пажљиво прати ученика и оцењује тако да се добија потпуна слика о психофизичком статусу сваког ученика. Наставник може да унесе и још нека своја запажања која нису предвиђена овим тематским целинама, ако је то у интересу ученика. У целини, потребан је и педагошки приступ вредновању достигнућа ученика, како би оцена, било да је описна или бројчана, деловала стимулативно и указивала на напредак ученика, поготову што је за овај узраст карактеристична велика заинтересованост за покрет и игру.

У току праћења и оцењивања, треба ученике упознавати са циљем постигнућа, путем слика, постера и других очигледних материјала и средстава, како би они постали активни учесници у процесу наставе и оспособљавали се за самостално вежбање у слободно време.

На крају сваке оцене, учитељ треба да наведе које су могуће препоруке за даљи напредак и укључи родитеље, поготову ако је психофизичко стање ученика незадовољавајуће.